

COLUMN – Zaterdag Live, 20 juni 2020 - Columnist: Henny van der Most

Passend onderwijs

Na vijf jaar passend onderwijs past het nog steeds niet. De wet op het Passend onderwijs is een schoolvoorbeeld van overheidsbeleid dat kortzichtig en geldgestuurd ingevoerd is. Want vergis je niet: hoe mooi het ook op papier gezet is, in de basis is het een bezuinigingsmaatregel, de leerlinggebonden financiering "het rugzakje" was te duur.

5 jaar na de invoering van de wet zit nog de helft, een kleine 5000 kinderen thuis, zonder onderwijs, zonder optie om aangenomen te worden op een school. Overal geweigerd.

De overheid is er tevreden mee, de kosten zijn beheersbaar geworden, wat betekent dat de bezuiniging gerealiseerd is.

Leraren klagen dat ze te weinig tijd hebben om leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben goed te helpen, scholen klagen dat passend onderwijs op hun school ten koste gaat van de aandacht voor de gewone leerling of zeggen dat ze onvoldoende financiële middelen en expertise hebben om de juiste ondersteuning te kunnen bieden. Ouders zitten met de handen in het haar en de leerlingen zelf: die wordt niets gevraagd.

Nu is het ook niet makkelijk voor een reguliere school om passend onderwijs te bieden, het hele schoolsysteem is nog steeds ingericht op het gemiddelde, op volume, op een zich aanpassende leerling niet op een zich aanpassend systeem. Passend onderwijs vergt een 180 graden draai van het systeem, alleen zijn de doelstellingen noch de doelgroep duidelijk omschreven in de wet, een wet die met een paar goede bedoelingen en een groot bezuinigingsdoel slechts een deel van het probleem oplost terwijl een totaal pakket nodig is. Daarnaast wordt het passend onderwijs vaak verward met inclusief onderwijs dat heel andere doelstellingen heeft. Inclusie is onderdeel van passend onderwijs maar geen doel op zich. De doelstelling van passend onderwijs is: regulier waar het kan, speciaal waar het moet. En aan dat speciaal wordt te weinig gedacht, te weinig naar verwezen en er is daar te weinig capaciteit.

Er zit een perverse prikkel in het systeem. De overheid heeft de financiële doelstelling van het Passend Onderwijs verknoopt met allerlei grote en hoogdravende perspectieven van beter onderwijs. Om die te realiseren werken alle schoolbesturen in een bepaald gebied verplicht samen.

Echter, Als je allerlei doelstellingen voor Passend Onderwijs bij een nieuwe organisatie als het samenwerkingsverband neerlegt – een organisatie die zelf geen leerlingen en docenten heeft – is het niet zo dat er iets gaat veranderen in het onderwijs. Er is alleen een extra bestuurslaag bij gekomen. Die maakt het ingewikkeld en ook duur. Dus ontstaan er problemen.

Samenwerkingsverbanden gaan zelf (in plaats van de school) bepalen en betalen wat een afzonderlijke leerling aan extra ondersteuning nodig heeft. Dan moet je bureaucratie inrichten.

Dan kost geld uitgeven tijd. En dus geef je het geld niet op tijd uit.

Gevolg: Scholen, leraren ouders en kinderen kunnen elkaar niet meer vinden en die leerlingen die buiten de boot vallen zitten thuis. Maar het gaat niet om samenwerkingsverbanden en een extra bestuurslaag.

Passend onderwijs

Na vijf jaar passend onderwijs past het nog steeds niet. De wet op het Passend onderwijs is een schoolvoorbeeld van overheidsbeleid dat kortzichtig en geldgestuurd ingevoerd is. Want vergis je niet: hoe mooi het ook op papier gezet is, in de basis is het een bezuinigingsmaatregel, de leerlinggebonden financiering "het rugzakje" was te duur.

5 jaar na de invoering van de wet zit nog de helft, een kleine 5000 kinderen thuis, zonder onderwijs, zonder optie om aangenomen te worden op een school. Overal geweigerd.

De overheid is er tevreden mee, de kosten zijn beheersbaar geworden, wat betekent dat de bezuiniging gerealiseerd is.

Leraren klagen dat ze te weinig tijd hebben om leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, goed te helpen. Scholen klagen, dat passend onderwijs op hun school ten koste gaat van de aandacht voor de gewone leerling of zeggen dat ze onvoldoende financiële middelen en expertise hebben om de juiste ondersteuning te kunnen bieden. Ouders zitten met de handen in het haar en de leerlingen zelf: die wordt niets gevraagd.

Nu is het ook niet makkelijk voor een reguliere school om passend onderwijs te bieden, het hele schoolsysteem is nog steeds ingericht op het gemiddelde, op volume, op een zich aanpassende leerling, niet op een zich aanpassend systeem. Passend onderwijs vergt een 180 graden draai van het systeem, alleen zijn de doelstellingen noch de doelgroep duidelijk omschreven in de wet; een wet, die met een paar goede bedoelingen en een groot bezuinigingsdoel slechts een deel van het probleem oplost, terwijl een totaal pakket nodig is. Daarnaast wordt het passend onderwijs vaak verward met inclusief onderwijs, dat heel andere doelstellingen heeft. Inclusie is onderdeel van passend onderwijs maar geen doel op zich. De doelstelling van passend onderwijs is: 'regulier waar het kan, speciaal waar het moet'. En aan dat speciaal wordt te weinig gedacht, te weinig naar verwezen en er is daar te weinig capaciteit.

Er zit een perverse prikkel in het systeem. De overheid heeft de financiële doelstelling van het Passend Onderwijs verknoopt met allerlei grote en hoogdravende perspectieven van béter onderwijs. Om die te realiseren werken alle schoolbesturen in een bepaald gebied verplicht samen.

Echter, als je allerlei doelstellingen voor Passend Onderwijs bij een nieuwe organisatie als het samenwerkingsverband neerlegt – een organisatie die zelf geen leerlingen en docenten heeft – is het niet zo dat er iets gaat veranderen in het onderwijs. Er is alleen een extra bestuurslaag bij gekomen. Die maakt het ingewikkeld en ook duur.

Dus ontstaan er problemen. Samenwerkingsverbanden gaan zelf (in plaats van de school) bepalen en betalen wat een afzonderlijke leerling aan extra ondersteuning nodig heeft. Dan moet je bureaucratie inrichten. Dan kost geld uitgeven tijd. En dus geef je het geld niet op tijd uit.

Gevolg: Scholen, leraren ouders en kinderen kunnen elkaar niet meer vinden en die leerlingen, die buiten de boot vallen, zitten thuis. Maar het gaat niet om samenwerkingsverbanden en een extra bestuurslaag.